

Utbildningsdepartementet
Skolminister Ylva Johansson
103 33 STOCKHOLM

Skolan, staten och kommunerna

Svenska Kommunförbundets styrelse antog den 19 maj 1998 ett dokument som beskriver angelägna områden för det fortsatta utvecklingsarbetet på skolområdet. I flera av de punkter som där tas upp har staten och kommunerna ett delat ansvar. Det finns emellertid ett antal områden som vi i dagsläget bedömer som akuta och där vi menar att staten har ett alldeles avgörande ansvar. Det gäller lagstiftningen, den nationella uppföljningen samt lärarförsörjningen i skolan, både vad avser volym och kvalitet. Vi vill med detta brev överlämna det antagna dokumentet och samtidigt fästa regeringens uppmärksamhet på några av dessa mycket viktiga områden.

Det är vår uppfattning att den reformering som skett på skolans område tillsammans med det nya läraravtalet skapat goda förutsättningar för en utveckling av skolans inre arbete. Decentraliseringen går nu successivt vidare genom att ansvar och befogenheter förs ut till de enskilda skolorna och ett intensivt utvecklingsarbete har inletts i kommunernas skolor.

Trots reformprogrammets i huvudsak positiva struktur finns det fortfarande delar av gällande *skollagstiftning* som försvårar en lokal anpassning och utveckling. Svenska Kommunförbundet överlämnade under hösten 1997 till Skolministern "En ny skollag - några principiella utgångspunkter", som lyfter fram områden i skollagstiftningen som vi bedömer måste ändras. Vi noterar med tillfredsställelse att regeringen nu avser att företa en översyn av skollagstiftningen. Vi förutsätter att denna översyn resulterar i ett mål- och resultatriktat regelsystem som optimerar kommunernas och deras anställdas möjligheter att organisera och bedriva arbetet så att det gynnar samtliga elever i skolan.

Diskussionen om *kvalitet och utvärdering* i skolan har varit föremål för stor uppmärksamhet på senare tid. Det är vår uppfattning att en decentraliserad skola måste kunna utvärderas, nationellt såväl som lokalt. Det är därför angeläget att utvecklingsarbetet kring dessa frågor skärps. Regeringen avser nu att skärpa statens uppföljning bl.a. genom införandet av statliga skolinspektörer, vars uppgift blir att observera och värdera arbetet vid skolorna. Om dessa

inspektioner ska bli mer relevanta än den nuvarande uppföljningen är det emellertid nödvändigt att *målen* för vad skolorna ska åstadkomma blir mer tydliga och konkreta än idag. Om inspektionerna ska leda till en positiv utveckling för skolväsendet är det också nödvändigt att staten och kommunerna har en gemensam bild av innebörden i dessa mål, att inspektörerna är väl förankrade i denna bild och att inspektionerna genomförs i dialog med kommunerna. Som en utgångspunkt för detta bör staten i samråd med Svenska Kommunförbundet snarast utarbeta nationella kvalitetskriterier som gör det möjligt för staten att följa upp rätt saker på rätt sätt och för kommuner och enskilda skolor att mäta sig mot.

Det råder ingen tvekan om att *personal med god kompetens* är den enskilt viktigaste faktorn för framgång i skolan. I anslutning till det nya läraravtalet har parterna avvecklat det gamla studiedagssystemet till förmån för en kompetensutvecklingstid som är gemensam för hela skolan. Just nu pågår ett omfattande arbete med syftet att hitta nya former för kompetensutveckling som är anpassade till enskilda skolors behov och förutsättningar. Det är angeläget att statens resurser för fortbildning och utveckling styrs så att de främjar en sådan lokal anpassning.

Under perioden fram till år 2005 behöver kommunerna rekrytera runt 130 000 anställda till skolan, mer än hälften av dessa till läraryrket. Samtidigt lämnar babyboomen nu barnomsorgen med en förväntad övertalighet bland de anställda där. De förändringar av skolan som nu sker innebär samtidigt att kraven på såväl lärarna som skolans chefer förändras. Om svensk skola ska kunna utvecklas i den riktning riksdagen föranstaltat om är det av stor vikt att den framtida tillgången till lärare med rätt kompetens kan säkras. Idag är detta ett odelat statligt ansvar.

Väl medvetna om att skolan idag brottas med många svårigheter ser vi med viss oro att diskussionen om skolan i allt mindre utsträckning fokuserar på *skolans huvuduppdrag*, dvs. de frågor som handlar om hur skolan ska bli bättre på att främja elevernas lärande. Att problem som tidigare varit dolda nu blivit synliga är bra. Det ger oss möjlighet att på det lokala planet konstruktivt arbeta vidare med dem. Vi vill emellertid också framhålla vikten av att en bred och grundläggande diskussion om skolans huvuduppdrag nu initieras. Det är ett ansvar som huvudsakligen åvilar statsmakten.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Margot Wikström

Bilaga:

En plattform för skolans fortsatta utveckling.